

Uchwała Nr 4200.II.75.2025

II Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Katowicach

z dnia 28 kwietnia 2025 r.

w sprawie opinii o przedłożonym przez Wójta Gminy Jasienica sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2024 rok

Na podstawie art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2025 r. poz. 7) w związku z art. 267 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.) – II Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach:

Przewodnicząca   Bernadeta Dziedziak

Członkowie   Tadeusz Stawowczyk

Piotr Wybraniec

uchwala, co następuje:

§ 1.

Wydaje się **pozytywną z zastrzeżeniami** opinię o przedłożonym przez **Wójta Gminy Jasienica** sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2024 rok.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Wójt Gminy Jasienica przedłożył Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach sprawozdanie roczne z wykonania budżetu gminy za 2024 rok, działając na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.). Sprawozdanie zostało przedstawione z zachowaniem ustawowego terminu.

II Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach dokonał analizy przedłożonego sprawozdania i stwierdził, co następuje:

1. Budżet gminy na rok 2024 został uchwalony przez Radę Gminy Jasienica uchwałą Nr LXV/805/23 z dnia 28 grudnia 2023 r. W przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2024 rok nie występują rozbieżności w stosunku do danych zawartych w sprawozdaniach złożonych przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 454 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 652).

2. Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2024 rok jest kompletne, gdyż zawiera dane i informacje wymagane zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 1 oraz art. 269 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, tj. w szczególności:

a) wykonane dochody i wydatki, w szczególowości określonej jak w uchwale budżetowej, które wynosiły:

- dochody **185.015.838,12 zł**, tj. **99,2 %** planu,

- wydatki **202.421.970,08 zł**, tj. **95,0 %** planu.

Wykonanie budżetu zamknęło się deficytem budżetowym w wysokości **-17.406.131,96 zł**, wobec zaplanowanego deficytu budżetowego w kwocie **-26.649.748,81 zł**.

Został spełniony wymóg wynikający z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5- 8 tej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, tj. wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o wskazane przychody jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym. W przypadku zaś równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, ocena spełnienia zasady za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami. **Rok 2024 zakończono nadwyżką operacyjną w kwocie 9.234.072,26 zł;**

b) zawarto zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych /tj. środków unijnych i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi/, dokonane w trakcie roku budżetowego.

c) przedstawiono stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich.

3. Zgodnie z art. 6r ust. 2e ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.) w przedłożonym sprawozdaniu ujęto:

- a) informację o dochodzie z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- b) informację o wydatkach poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 6r ust. 2–2c tej ustawy;
- c) objaśnienia do powyższych danych.

4. W przedłożonym sprawozdaniu zostały zawarte również inne dane liczbowe i informacje, które obrazują wykonanie budżetu w 2024 r. pod względem finansowym i rzeczowym.

5. Ze sprawozdania Rb-Z - o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji – wynika, że stan zobowiązań Gminy według tytułów dłużnych, na koniec 2024 r. wynosił aż **57.250.000 zł**, co stanowiło **30,9 %** wykonanych dochodów i 34,9 % wykonanych dochodów bieżących. Skład wnosi zastrzeżenia ze względu na szybko rosnące zadłużenie tej jednostki samorządu terytorialnego. Skład w tym miejscu przypomina, że stan zobowiązań Gminy według tytułów dłużnych, na koniec 2022 r. wynosił **36.250.000 zł**, co stanowiło **23,5 %** wykonanych dochodów, zaś na koniec roku 2023 r. wynosił **36.250.000 zł**, co stanowiło **26,1 %** wykonanych dochodów. **Zadłużenie jednostki w 2024 r. zwiększyło się o kwotę 21.000.000 zł, czyli aż o 57,9 % w stosunku do roku ubiegłego.** Skład Orzekający podkreśla, że tak wysoki wzrost zadłużenia wynika głównie z faktu niskiej realizacji dochodów ze sprzedaży majątku, które w trakcie roku planowano na poziomie 29.008.061,47 zł, a następnie urealniono, zmniejszając je do wysokości 437.301 zł. Konsekwencją powyższego było zaciągnięcie w 2024 r. długoterminowej pożyczki w kwocie 30.000.000 zł z przeznaczeniem na finansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy Jasienica (kwota 21.000.000 zł) oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych (kwota 9.000.000 zł). W przypadku Gminy Jasienica od realizacji dochodów ze sprzedaży majątku przede wszystkich uzależniona jest terminowa spłata i obsługa zadłużenia tej jednostki samorządu terytorialnego. Skład podnosi, że problem z realizacją przedmiotowych dochodów wystąpił również w 2023 r. Wówczas w trakcie roku budżetowego planowano dochody ze sprzedaży majątku na poziomie 13.699.614 zł. Ostatecznie uzyskano te dochody w kwocie znacznie niższej: 2.177.980,09 zł. W ślad za zmniejszeniem dochodów ze sprzedaży majątku w 2023 r. jednostka samorządu terytorialnego zdecydowała o przeniesieniu wykupu obligacji komunalnych na 2024 rok. W 2024 roku dokonano więc wykupu obligacji na łączną kwotę 9.000.000 zł (dane sprawozdania Rb-NDS za IV kwartał 2024 r.) ze środków pochodzących z zaciągniętej m.in. w tym celu powyższej pożyczki. Opisana sytuacja wyraźnie świadczy o tym, że jednostka samorządu terytorialnego nie jest w stanie wygenerować własnych środków na wykup obligacji, tylko niezbędne jest zaciągnięcie nowego długu na spłatę starego długu, czyli tzw. „rolowanie zadłużenia”.

W podsumowaniu powyższego, Skład Orzekający zwraca uwagę na szybko rosnące zadłużenie Gminy Jasienica spowodowane zaciąganiem kolejnych tytułów dłużnych. Ten bardzo niekorzystny i ryzykowny trend wzrostu zadłużenia, spowodowany jest nieuzasadnionym oparciem budżetu o znaczne i jak wykazują dane ostatnich lat nierealne do uzyskania w planowanej wysokości dochody ze sprzedaży majątku. Z tego też powodu Skład wskazuje na potrzebę dokonywania niezbędnych

działań przez Organy Gminy dotyczących bieżącego monitorowania dochodów i wydatków, a także stanu zadłużenia oraz sukcesywnego ograniczania jego wysokości.

Ponadto Skład Orzekający stwierdził, że w sprawozdaniu Rb-NDS za IV kwartał 2024 r. wykonanie pozycji D16 wolne środki, o których mowa w art.216 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych wykazano w kwocie 5.668.792,66 zł, podczas gdy w sprawozdaniach za poprzednie kwartały wynosiło 5.776.881,65 zł. Powyższe zostało wyjaśnione przez Gminę w uwagach do sprawozdania: *„W poz.D16 sprawozdania Rb-NDS sporządzonego na dzień 31.12.2024 r. wykazano mniejsze wykonanie przychodów z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt. 6 ustawy o finansach publicznych o kwotę 108 088,99 złotych. Kwota 5 776 881,65 zł została pomniejszona o kwotę 108 088,99 złotych, z powodu zwrotu niewykorzystanych środków otrzymanych w 2023 roku z PFRON-u na realizację projektu pod nazwą: "Budowa windy osobowej w budynku Urzędu Gminy Jasienica w ramach przebudowy budynku Urzędu Gminy Jasienica" w ramach programu "Dostępna przestrzeń publiczna". Środki te zostały zwrócone z wyodrębnionego konta bankowego dochodowego, na które wpłynęły w roku 2023 i pozostały do wykorzystania w roku 2024. W roku 2024 środki te zostały odtworzone jako przychody z tytułu wolnych środków.”* Powyższe budzi wątpliwości w zakresie prawidłowości dokonywania zwrotu środków bez odpowiedniego wcześniejszego ich zaplanowania w budżecie.

Skład Orzekający również stwierdził, że w trakcie roku (dot. sprawozdań Rb-28S za I-III kwartały) kwoty zaangażowania wydatków znacząco przekraczały ich plan na wielu paragrafach (głównie wynagrodzenia i świadczenia – np. paragrafy 311, 411, 412, 479 klasyfikacji budżetowej), co może świadczyć o prawdopodobieństwie wystąpienia okoliczności naruszenia dyscypliny finansów publicznych przy zaciąganiu i regulowaniu niektórych zobowiązań.

6. Na koniec 2024 r. zachowana została obligatoryjna relacja wynikająca z regulacji zawartej w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Skład stwierdził, że kształtowanie się powyższej relacji po wprowadzeniu wyników wykonania budżetu 2024 r. - ulega znacznemu pogorszeniu.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, II Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach orzekł - jak w § 1 uchwały.

Od niniejszej uchwały przysługuje odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, wniesione w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Przewodnicząca II Składu Orzekającego

Bernadeta Dziedzic